

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά
και Επενδυτικά Ταμεία

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κεντρικής Μακεδονίας 2014 – 2020

Σύντομη Περίληψη (Citizens' summary)

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014

1. Εισαγωγή : Παρουσίαση του τρόπου σχεδιασμού του προγράμματος

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό πρόγραμμα Κεντρικής Μακεδονίας εγκρίθηκε στις 17.12.2014 από την Ευρωπαϊκή Ένωση .

Αποτελεί το βασικό προγραμματικό και χρηματοδοτικό εργαλείο το οποίο θα υποστηρίξει την αναπτυξιακή πολιτική στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας για την περίοδο 2014-2020.

Το εγκεκριμένο πρόγραμμα έχει συνολικό προϋπολογισμό 947,1 εκατομμύρια Ευρώ .

Στόχος του προγράμματος είναι η αντιμετώπιση των αναγκών και προβλημάτων καθώς και η αξιοποίηση των δυνατοτήτων και πλεονεκτημάτων της περιφέρειας για την ανάδειξη της σε δυναμικό ανταγωνιστικό πόλο διεθνούς εμβελείας .

Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε και υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο μιας διαδικασίας ανοικτής διαβούλευσης και εξειδικευμένης προετοιμασίας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική για την κατάρτιση του Εταιρικού Συμφώνου για το πλαίσιο ανάπτυξης 2014-2020 .

Όλες οι διαδικασίες είχαν ως βάση τις εγκυκλίους του Υπουργείου Ανάπτυξης και των κανονιστικών κειμένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των οργάνων της , για τις πολιτικές που θα χρηματοδοτηθούν από τα Διαρθρωτικά ταμεία την περίοδο 2014-2020 .

Ο σχεδιασμός του προγράμματος της Κεντρικής Μακεδονίας στηρίχθηκε σε μια ευρεία ομάδα εργασίας στελεχών της Περιφέρειας και της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής που συντόνισε όλες τις διαδικασίες διαβούλευσης και συνεργασίας με τους κυβερνητικούς φορείς , τους κοινωνικο-οικονομικούς εταίρους, τους παραγωγικούς φορείς την κοινωνία των πολιτών και εξειδικευμένους τεχνοκράτες και ομάδες εργασίας ανά τομέα πολιτικής .

Η διαδικασία διαβούλευσης ήταν ανοικτή – συμμετοχική και αποκεντρωμένη σε όλο το εύρος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας .

Κρίσιμα σημεία για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό του προγράμματος ήταν :

- **Η Θεματική Διαβούλευση με τα αρμόδια Υπουργεία και τους Κεντρικούς Φορείς** άσκησης πολιτικής με στόχο την επίτευξη συνεργιών και την αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων .
- **Η Αποκεντρωμένη και Συμμετοχική Διαβούλευση σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα** με τους αντιπροσωπευτικούς τοπικούς φορείς με στόχο την λεπτομερή καταγραφή των προβλημάτων και προοπτικών καθώς και τον προσδιορισμό και την επιλογή των κατάλληλων πολιτικών και δράσεων ανα Περιφερειακή Ενότητα .
- **Η Διοργάνωση του Κεντρικού Αναπτυξιακού Συνεδρίου** με την συμμετοχή 181 φορέων αντιπροσώπευσης των κοινωνικών και οικονομικών εταίρων της Περιφέρειας σε συνδυασμό με την συμμετοχή εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των συναρμόδιων Υπουργείων ανά Τομεακή Πολιτική . Το συνέδριο σηματοδότησε την εξειδίκευση των προτεραιοτήτων της Περιφερειακής Αναπτυξιακής στρατηγικής καθώς και την αποτύπωση των Κεντρικών αξόνων της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης προσδιόρισε επίσης την δομή της διαβούλευσης με την συμμετοχή όλων των Φορέων Τοπικής Διακυβέρνησης την Κεντρική Μακεδονία .
- **Η Εξειδικευμένη Τεχνική Διαβούλευση με τους Φορείς / Εταίρους** , η οποία στηρίχθηκε σε μια ηλεκτρονική πλατφόρμα διαλόγου και ανταλλαγής θέσεων προτάσεων , στην βάση δομημένου κειμένου και ερωτηματολογίου. Η ειδική διαβούλευση απευθυνόταν σε 225 φορείς/εταίρους .

Η διαβούλευση για τον ορθολογικό σχεδιασμό και την αποτελεσματικότητα του Αναπτυξιακού προγραμματισμού ολοκληρώθηκε

α) με εξειδικευμένη συμμετοχή της Πρωτοβάθμια αυτοδιοίκησης σε μια σειρά ζητημάτων που αφορούν τον σχεδιασμό των δράσεων Κοινωνικής Ενσωμάτωσης – Καταπολέμησης της Φτώχειας και Προώθησης της Κοινωνικής Συνοχής

β) με την διοργάνωση Τεχνικής Σύσκεψης με εκπροσώπους δομών και εμπειρογνώμονες και Ειδικού Συνεδρίου για την αποτύπωση των κατευθύνσεων της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης .

Όλα τα Προγραμματικά Κείμενα που ορίζουν την στρατηγική και το περιεχόμενο του Προγράμματος συζητήθηκαν σε ειδικές συνεδριάσεις και επικυρώθηκαν με αποφάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου της Κεντρικής Μακεδονίας.

2. Η Ταυτότητα της Περιφέρειας - Το περιβάλλον σχεδιασμού του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας 2014-2020

Για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, μέσω του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΠΕΠ), στοχεύει στην αντιμετώπιση της κρίσης και στην επανεκκίνηση της ανάπτυξης της, καθώς και στην εξασφάλιση των όρων για μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη στο πλαίσιο των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» αποτελεί το βασικό κείμενο αναφοράς σύμφωνα με το οποίο ορίζεται η στρατηγική πορεία και οι επιδιώξεις της ΕΕ για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Το ΠΕΠ της Κεντρικής Μακεδονίας καθώς και όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα των χωρών της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 είναι εναρμονισμένο με το κύριο αυτό κείμενο αναφοράς.

Μετά τη ριζική αναδιάρθρωση του αυτοδιοικητικού χάρτη της Χώρας με το πρόγραμμα «Καλλικράτης», η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ) αποτελείται από 7 Περιφερειακές Ενότητες και 38 Δήμους. Ο πληθυσμός της για το 2011 αριθμεί 1.882.108 κατοίκους καταγράφοντας οριακή αύξηση (+0,30%), σε σχέση με την απογραφή του 2001.

Η χωρική ενότητα της ΠΚΜ έχει σημαντική θέση στον εθνικό χώρο, τόσο από πληθυσμιακή άποψη (**ο μόνιμος πληθυσμός της ΠΚΜ αντιστοιχεί στο 17,40%** του αντίστοιχου πληθυσμού της Χώρας καταλαμβάνοντας τη 2η θέση στη Χώρα, μετά την Περιφέρεια Αττικής για το 2011), όσο και σε οικονομικούς όρους (περίπου **13,50% του ΑΕΠ της Χώρας προέρχεται από την ΠΚΜ**, καταλαμβάνοντας τη 2η θέση μετά την Περιφέρεια Αττικής που υπερβαίνει το 48% για το 2012).

Η Κεντρική Μακεδονία συνορεύει και **αποτελεί την κύρια οδική και σιδηροδρομική πύλη της χώρας προς τα Βαλκάνια**. Από την Κεντρική Μακεδονία διέρχονται η Εθνική Οδός Αθηνών Θεσσαλονίκης (ΠΑΘΕ) και η Εγνατία Οδός, γεγονός που ενισχύει σημαντικά την κεντροβαρική θέση της. Η περιφέρεια συνδέεται με τις γειτονικές χώρες μέσω του ΠΑΘΕ, της Εγνατίας Οδού και των καθέτων προς αυτήν οδικών αξόνων, του σιδηροδρομικού δικτύου, του αεροδρομίου «Μακεδονία» και του λιμανιού της Θεσσαλονίκης. Ειδικότερα, η ολοκλήρωση κατασκευής της Εγνατίας Οδού έχει συμβάλει ουσιαστικά στην άρση της απομόνωσης των απομακρυσμένων περιοχών στον ευρύτερο βορειοελλαδικό χώρο, την αναστροφή της εσωστρέφειας και της εγκατάλειψης, τη διευκόλυνση των μεταφορών και του τουρισμού, με αναμενόμενα πολλαπλασιαστικά οφέλη.

Η **οικονομική κρίση της χώρας και η παρατεταμένη ύφεση προκάλεσαν τάσεις απόκλισης σε βασικούς αναπτυξιακούς δείκτες**, με συνέπεια την επιδείνωση της θέσης της Περιφέρειας σε τομείς, όπως η έρευνα και τεχνολογία, η καινοτομία, η ανταγωνιστικότητα, οι επενδύσεις, η εξωστρέφεια, κ.α. Επιπλέον, στην ΠΚΜ, τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται συνεχής μείωση των απασχολούμενων, με παράλληλη αύξηση της ανεργίας. Στον τομέα της κοινωνικής συνοχής έχει υπάρξει δραματική επιδείνωση λόγω της παρατεταμένης κρίσης. Η φτώχεια πλήττει κυρίως τους νέους, τους ηλικιωμένους, τους άνεργους, καθώς και άλλες ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, που δεν έχουν πρόσβαση στο σύστημα κοινωνικής προστασίας και πρόνοιας, όπως οι μετανάστες και οι Ρομά, ενώ υπάρχουν και άλλες ειδικές ομάδες (π.χ. ΑΜΕΑ, άστεγοι, εξαρτημένοι, κ.α.) των οποίων τα προβλήματα έχουν οξυνθεί.

Ωστόσο, παρά τις δυσμενείς συνθήκες, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας παρουσιάζει σημαντικά πλεονεκτήματα, που θα πρέπει να εκμεταλλευτεί με σκοπό τη βελτίωση του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος της. Τα πλεονεκτήματα αυτά είναι τα εξής:

- Γεωπολιτική θέση της ΠΚΜ στον ευρύτερο οικονομικό χώρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.
- Συγκέντρωση σημαντικών οικονομικών δραστηριοτήτων και υπηρεσιών σε συνδυασμό με την ύπαρξη του μητροπολιτικού κέντρου της Θεσσαλονίκης.
- Δυναμικός παραγωγικός πόλος και κέντρο παραγωγής βασικών αγροτικών προϊόντων σε συνδυασμό με την ύπαρξη ισχυρής μεταποιητικής βάσης.
- Ανεπτυγμένες μεταφορικές υποδομές για τοπικές, διατοπικές, διαπεριφερειακές και διεθνείς μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων.
- Σημαντικός κόμβος μεταφοράς ενέργειας σε ελληνικό και βαλκανικό επίπεδο.
- Ύπαρξη σημαντικών ερευνητικών και εκπαιδευτικών υποδομών, θερμοκοιτίδων, τεχνολογικού πάρκου και εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού.
- Πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον και δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης του τουρισμού προς την κατεύθυνση του ποιοτικού και διαφοροποιημένου τουριστικού προϊόντος.

3. Η Στρατηγική του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος 2014-2020 για την Κεντρική Μακεδονία

Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, η οποία στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020, ανήκει στις «Λιγότερο Αναπτυγμένες» Περιφέρειες, λαμβάνει υπόψη τους ευρωπαϊκούς και εθνικούς στόχους και προτεραιότητες και βασίζεται στις πραγματικές ανάγκες και δυνατότητες της περιφερειακής οικονομίας και κοινωνίας, όπως αυτές αναδεικνύονται από την ανάλυση της υφιστάμενης κοινωνικοοικονομικής κατάστασης και τους στόχους της συνολικής αναπτυξιακής στρατηγικής. Επίσης, αναγνωρίζει τις ιδιαιτερότητες της οικονομικής συγκυρίας, όπως είναι ο βαθύς και εκτεταμένος διαρθρωτικός μετασχηματισμός που βρίσκεται σε εξέλιξη στη χώρα και στην Περιφέρεια, λόγω της κρίσης ανταγωνιστικότητας, αλλά και τους περιορισμούς που θέτει η δημοσιονομική προσαρμογή. Λόγω της παρατεταμένης οικονομικής ύφεσης, το ζητούμενο της αναπτυξιακής στρατηγικής δεν περιορίζεται μόνον στην ανάδειξη και ενίσχυση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής, αλλά και στην αντιμετώπιση προβλημάτων όπως είναι η συρρίκνωση του παραγωγικού ιστού, η αποβιομηχάνιση, η αποχωροθέτηση δραστηριοτήτων, η ανεργία, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η φτώχεια.

Επίσης, λόγω της μείωσης των δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων, αλλά και της μείωσης των συνολικών πόρων των διαρθρωτικών Ταμείων της Ε.Ε , η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας εστιάζει σε πολιτικές και δράσεις με τη μέγιστη πολλαπλασιαστική επίδραση για την περιφερειακή οικονομία, καθώς και με τη μέγιστη δυνατή μόχλευση πόρων από τον ιδιωτικό τομέα και από άλλους δημόσιους και Κοινοτικούς οργανισμούς.

Το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για την νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020 είναι το ακόλουθο:

«Η ανάδειξη της Κεντρικής Μακεδονίας σε δυναμικό αναπτυξιακό πόλο διεθνούς εμβέλειας με διακριτή ταυτότητα, ανταγωνιστική και καινοτόμο παραγωγική βάση, ποιοτικό περιβάλλον, ισχυρή κοινωνική και χωρική συνοχή».

Το όραμα της Περιφέρειας βασιζόμενο στο τρίπτυχο **«οικονομική ανάπτυξη, προστασία του περιβάλλοντος και κοινωνική συνοχή»** εναρμονίζεται πλήρως με τους κεντρικούς στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Για την υλοποίησή του απαιτούνται πολιτικές και δράσεις που θα ενισχύουν την **ανταγωνιστικότητα** της περιφερειακής οικονομίας, θα προάγουν την **εξωστρέφεια** του περιφερειακού παραγωγικού συστήματος, θα προωθούν τον **τεχνολογικό εκσυγχρονισμό** και την **καινοτόμο δράση**, θα βελτιώνουν το **επιχειρηματικό και επενδυτικό** περιβάλλον, θα υιοθετούν τις αρχές της **αιεφορικής διαχείρισης του περιβάλλοντος** και των φυσικών πόρων, θα **βελτιώνουν την ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού** και θα διασφαλίζουν τη συμμετοχή του συνόλου του πληθυσμού της Περιφέρειας στην **οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη**.

Απαιτείται δυναμική αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας σε ένα νέο περιβάλλον, όπου διαχρονικά αυξανόμενο ρόλο διαδραματίζει η επένδυση στην γνώση, την ποιότητα, την καινοτομία και τα δίκτυα. Το παραγωγικό σύστημα της Περιφέρειας, όπως και του συνόλου της χώρας, βρίσκεται σε φάση

αναγκαστικού μετασχηματισμού. Η μετάβαση σε ένα νέο πρότυπο που θα χαρακτηρίζεται από υψηλή παραγωγικότητα, παραγωγή ποιοτικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας και διεθνώς ανταγωνιστικών, από την αξιοποίηση της γνώσης και τεχνολογίας, από την ανάπτυξη δυναμικών υπηρεσιών, από εξωστρέφεια και καινοτομία κ.α. αποτελεί την μεγάλη πρόκληση της μελλοντικής περιφερειακής πολιτικής.

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Κεντρικής Μακεδονίας 2014-2020 ακολουθεί και εξυπηρετεί τους γενικούς στόχους της συνολικής περιφερειακής αναπτυξιακής στρατηγικής, οι οποίοι είναι οι εξής:

- **Μετάβαση της περιφερειακής οικονομίας σ' ένα νέο και βιώσιμο παραγωγικό μοντέλο με ανταγωνιστικότητα, εξωστρέφεια, καινοτόμο επιχειρηματικότητα και έξυπνη και φιλική αξιοποίηση των τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)**
- **Προστασία και αειφορική διαχείριση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής και της αποδοτικότητας των πόρων**
- **Ολοκλήρωση - προβολή των μεταφορικών υποδομών και δικτύων για την ανάδειξη της Περιφέρειας σε μεταφορικό κόμβο διεθνούς εμβέλειας - αξιοποίηση της κεντροβαρούς θέσης της στις μακροπεριοχές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Ανατολικής Μεσογείου**
- **Υποστήριξη και ενδυνάμωση της κινητικότητας και αναβάθμισης των προσόντων του ανθρώπινου δυναμικού, δυναμική αντιμετώπιση της ανεργίας, και διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής.**

Η συνολική στρατηγική της Περιφέρειας προωθείται μέσω του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος, όπως και μέσω των πόρων των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, των καταναμημένων στις περιφέρειες πόρων του Ταμείου Συνοχής (ΤΣ), των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας και άλλων ειδικών πρωτοβουλιών. Βάσει της αρχιτεκτονικής του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020 και της συνεπαγόμενης κατανομής πόρων και δράσεων, η προώθηση της αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και από την αποτελεσματική και στοχευμένη ενεργοποίηση των πόρων των τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ). Έτσι, για παράδειγμα, μέσω πόρων του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» είναι αναγκαίο να ενισχυθούν οι μεγάλες υποδομές για Έρευνα Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία (ΕΤΑΚ εφεξής) (π.χ. Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας), καθώς και η αναβάθμιση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού. Το ίδιο ισχύει και για την επέκταση των δημόσιων υποδομών ψηφιακών τεχνολογιών και υπηρεσιών και για μια εκτεταμένη ανοικτή ηλεκτρονική διακυβέρνηση στην ΠΚΜ.

Το ΕΠ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ευθυγραμμίζεται με τις ευρωπαϊκές, εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές και προτεραιότητες, υπηρετώντας τις υπερκείμενες στοχεύσεις. Ταυτοχρόνως, βασίζεται στην

ανάλυση της συγκεκριμένης περιφερειακής, οικονομικής, κοινωνικής και οικολογικής κατάστασης της Περιφέρειας και φιλοδοξεί να απαντήσει με αποτελεσματικότητα στις προκλήσεις και τα αναπτυξιακά προβλήματα και κενά.

Κατά το σχεδιασμό και προγραμματισμό του ΕΠ ελήφθησαν υπόψη τα αποτελέσματα και οι εμπειρίες των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων, καθώς και οι αξιολογήσεις του ΕΠ της περιόδου 2007-2013. Το ΕΠ θέτει σαφείς προτεραιότητες και δράσεις, οι οποίες προσανατολίζονται σε απτά αποτελέσματα και εκροές και συνεισφέρουν ορατά στην επίτευξη των στόχων. Οι στόχοι και οι προτεραιότητες της περιφερειακής πολιτικής (τομεακοί και οριζόντιοι) είναι απολύτως συναφείς με τους στόχους της Στρατηγικής Ευρώπη 2020, καθώς και άλλων βασικών κειμένων αναφοράς όπως το Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο καθώς και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.. Παράλληλα, αποτελούν μία περιφερειακή συνιστώσα του νέου ΕΣΠΑ.

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας μέσα από το ΠΕΠ θα αξιοποιήσει τις δυνατότητες που της δίνουν οι Κανονισμοί των σχετικών διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ (Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Κοινωνικό Ταμείο) για την υλοποίηση αποτελεσματικών δράσεων και έργων καθώς και ολοκληρωμένων παρεμβάσεων . Ειδικότερα, μέσα από το προγραμματισμό των θεματικών στόχων και τη διάθεση σημαντικού ποσοστού των επενδυτικών προτεραιοτήτων που επιλέγονται να συνθέσουν τη στρατηγική του ΠΕΠ, **έμφαση θα δοθεί στην μητροπολιτική περιοχή της Θεσσαλονίκης (ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε μητροπολιτικό επίπεδο), αλλά και σε άλλες μεγάλες αστικές περιοχές.**

Επιπροσθέτως, η Περιφέρεια θα **αξιοποιήσει τις δράσεις και τους πόρους και άλλων πρωτοβουλιών και προγραμμάτων** για τη βιώσιμη ανάπτυξη της όπως είναι τα προγράμματα HORIZON (για την ΕΤΑΚ), COSME και το «Institution for Growth» (για τις ΜΜΕ), LIFE (για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή), «Συνδέοντας την Ευρώπη» (για τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών, ΔΕΔ-Μ εφεξής), «Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων», «Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία» , καθώς και τα διμερή και πολυμερή προγράμματα διασυνοριακής, διαπεριφερειακής και διακρατικής συνεργασίας της «Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας» και ειδικότερα τα διμερή προγράμματα Ελλάδα-Βουλγαρία και Ελλάδα-ΠΓΔΜ, τα πολυμερή «Βαλκανική-Μεσόγειος», «Λεκάνη της Μαύρης Θάλασσας», MEDENPI, SEE και MED, καθώς και το πρόγραμμα EUSAIR για την μακρο-περιοχή της Αδριατικής και του Ιονίου.

4. Το περιεχόμενο οι στόχοι και οι προτεραιότητες του προγράμματος

Το Επιχειρησιακό πρόγραμμα καλύπτει τους τέσσερις γενικούς στόχους της Περιφερειακής Αναπτυξιακής Πολιτικής αποτελώντας ένα ολοκληρωμένο μίγμα πολιτικών και δράσεων σύμφωνα με τους Θεματικούς Στόχους (ΘΣ) των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών ταμείων της περιόδου 2014-2020. Οι 11 θεματικοί στόχοι των ταμείων είναι οι:

- Θεματικός Στόχος 1. Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία
- Θεματικός Στόχος 2. Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- Θεματικός Στόχος 3. Επιχειρηματικότητα
- Θεματικός Στόχος 4. Οικονομία Χαμηλών Ρύπων
- Θεματικός Στόχος 5. Πρόληψη & Διαχείριση Κινδύνων από φυσικές καταστροφές
- Θεματικός Στόχος 6. Προστασία του Περιβάλλοντος
- Θεματικός Στόχος 7. Μεταφορές
- Θεματικός Στόχος 8. Απασχόληση
- Θεματικός Στόχος 9. Κοινωνική Ένταξη & Καταπολέμηση της Φτώχειας
- Θεματικός Στόχος 10. Παιδεία
- Θεματικός Στόχος 11. Δημόσια Διοίκηση

Σύμφωνα με τις αναπτυξιακές ανάγκες της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, αλλά και βάσει του υπερκείμενου εθνικού σχεδιασμού (ΕΣΠΑ 2014-2020, Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων), η Κεντρική Μακεδονία επιλέγει τους Θεματικούς Στόχους 1 έως 10, ο καθένας από τους οποίους αντιστοιχεί σε έναν Άξονα Προτεραιότητας (ΑΠ).

Με την αξιοποίηση των ΘΣ 1, 2 και 3 επιδιώκεται η **οικονομική ανάπτυξη της ΠΚΜ**, μέσω της ενίσχυσης της ΕΤΑΚ, των ΤΠΕ και της στήριξης των ΜΜΕ. Οι επενδυτικές προτεραιότητες και δράσεις των ΘΣ 4, 5 και 6 θα συμβάλλουν στην **προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος**, καθώς και σε μια πιο αποδοτική χρήση των πόρων. Ο ΘΣ 7 επιλέγεται για την **ολοκλήρωση και βελτίωση των ΔΕΔ-Μ και των δευτερευουσών οδικών συνδέσεων με τα ΔΕΔ-Μ**, ενώ οι ΘΣ 8, 9 και 10 θα αξιοποιηθούν για την ενίσχυση της **κοινωνικής συνοχής και τη βελτίωση των υποδομών και των δομών, υγείας, εκπαίδευσης και πρόνοιας**.

Στην συνέχεια παρουσιάζεται συνοπτικά η δομή το περιεχόμενο οι στόχοι και οι δράσεις του προγράμματος ανά άξονα προτεραιότητας.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 : Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας

Στο πλαίσιο του άξονα αυτού θα υλοποιηθούν δράσεις που προκρίνονται από την Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης εξειδίκευσης και περιλαμβάνουν τους εξής ειδικούς στόχους και πολιτικές :

1.1. Προώθηση της Εφαρμοσμένης Έρευνας σε τομείς ενδιαφέροντος για την ΚΜ

Επιδιώκεται η ενίσχυση και η αναβάθμιση του περιφερειακού ερευνητικού συστήματος, μέσω της ποιοτικής βελτίωσης των υποδομών Έρευνας Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας . Σκοπός είναι η δημιουργία επαρκούς προσφορά γνώσης και τεχνολογίας προς τις παραγωγικές επιχειρήσεις της περιφέρειας και η επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Σε τομείς που έχουν ενδιαφέρον για την ΚΜ Προβλέπονται δράσεις όπως : Επενδύσεις για την δημιουργία η αναβάθμιση υποδομών σε ερευνητικές μονάδες και ινστιτούτα, Επενδύσεις για την αναβάθμιση του ερευνητικού και τεχνολογικού εξοπλισμού

1.2. Προαγωγή επενδύσεων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών στους τομείς έξυπνης εξειδίκευσης της ΚΜ

Επιδιώκεται οι επιχειρήσεις της περιοχής και ειδικά οι ΜΜΕ να μπορέσουν να αναπτύξουν ίδια ερευνητικά αποτελέσματα ή να αξιοποιήσουν την μεταφορά τεχνολογίας ή να συμμετάσχουν σε ερευνητικές συμπράξεις για την ανάπτυξη ανταγωνιστικών προϊόντων, υπηρεσιών και διαδικασιών . Σκοπός είναι ενίσχυση της εσωτερικής ικανότητας των επιχειρήσεων να αναπτύσσουν και να επενδύουν σε δραστηριότητες έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας .

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Ενίσχυση των μηχανισμών προσφοράς γνώσης από Ερευνητικές μονάδες σε κλάδους προτεραιότητας της παραγωγικής δραστηριότητας , Υλοποίηση πιλοτικών έργων διάχυσης αποτελεσμάτων, Χρηματοδότηση επενδύσεων επιχειρήσεων σε θέματα ανάπτυξης νέων προϊόντων, και τεχνολογικών καινοτομιών , Χρηματοδότηση συμπράξεων επιχειρήσεων και Φορέων έρευνας , Κουπόνια καινοτομίας για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις .

1.3. Δημιουργία Μόνιμων συνεργατικών μηχανισμών

Επιδιώκεται η βελτίωση του μοντέλου σχεδιασμού και εκτέλεσης της περιφερειακής στρατηγικής καινοτομίας. Σκοπός είναι ανάπτυξη ικανοτήτων πρόβλεψης και διαχείρισης της εξέλιξης της τεχνολογίας, της παραγόντων και κινδύνων του εξωτερικού περιβάλλοντος και των επιπτώσεών τους στο περιφερειακό σύστημα καινοτομίας και στην ενίσχυση των διασυνδέσεων μεταξύ του (Δημόσιου - Ερευνητικών Φορέων – Επιχειρήσεων με σκοπό την μεταφορά τεχνολογίας και την ανταλλαγή γνώσεων .

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Δημιουργία μόνιμων μηχανισμών συνεργασίας σε θεματικούς κλάδους της Έξυπνης εξειδίκευσης (Αγροδιατροφικός Τομέας, Δομικά Υλικά, ΤΠΕ, Εφοδιαστική Αλυσίδα, Τουρισμός) , Δημιουργία Κοινής Δομής Διαμεσολάβησης για την αναζήτηση: ερευνητικών ομάδων, πνευματικής ιδιοκτησίας , ωρίμων ερευνητικών αποτελεσμάτων , τεχνικής υποστήριξης για το πρόγραμμα HORIZON κ.α

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Στο πλαίσιο αυτού του άξονα θα χρηματοδοτηθούν δράσεις και πολιτικές που θα εστιάζουν α) στην ενίσχυση της ζήτησης για εφαρμογές ΤΠΕ με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και εξωστρέφειας των επιχειρήσεων β) θα βελτιώνουν το περιβάλλον ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε επίπεδο Τοπικών Αρχών για τον πολίτη και την επιχειρηματικότητα . Οι παρεμβάσεις θα αφορούν :

2.1. Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ, ηλεκτρονικό εμπόριο και αύξηση της ζήτησης για ΤΠΕ.

Κύριος στόχος των παρεμβάσεων είναι από την μια η ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών του κλάδου ΤΠΕ και από την άλλη η ενίσχυση της ζήτησης και των εφαρμογών των ΤΠΕ.

Οι κύριες δράσεις θα αφορούν τόσο το σκέλος της προσφοράς και ζήτησης υπηρεσιών ΤΠΕ με ενδεικτικές: Χρηματοδότηση Επενδυτικών σχεδίων για την ανάπτυξη - παραγωγή –εισαγωγή προηγμένων προϊόντων και υπηρεσιών σε επιχειρήσεις του κλάδου ΤΠΕ , Ενίσχυση νέων επιχειρήσεων του κλάδου ΤΠΕ με ιδιαίτερα καινοτόμες ιδέες, Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα και του τουρισμού-πολιτισμού για την εισαγωγή διεργασιών, οργανωτικών ή προωθητικών καινοτομιών, υποστηριζόμενων από τις ΤΠΕ. Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα και του εμπορίου για την εφαρμογή λύσεων ηλεκτρονικού εμπορίου ή διαχείρισης εφοδιαστικής αλυσίδας,, Προώθηση των Εφαρμογών ΤΠΕ στην κοινωνική οικονομία και στο περιβάλλον

2.2. Διεύρυνση της προσφοράς υπηρεσιών ΤΠΕ τοπικού ενδιαφέροντος από Δημόσιους Φορείς

Επιδιώκεται να αντιμετωπιστεί ο χαμηλός βαθμός αξιοποίησης ΤΠΕ για μη διαχειριστικές εφαρμογές και η ελλιπής ωρίμανση των πληροφοριακών συστημάτων στη δημόσια διοίκηση και την αυτοδιοίκηση.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: προώθηση της περιφερειακής και τοπικής ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, Αναβάθμιση της λειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων της δημόσιας διοίκησης και της αυτοδιοίκησης για την παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών σε πολίτες και τις επιχειρήσεις . Ψηφιοποίηση πολιτιστικού περιεχομένου , Ανάπτυξη διαδραστικών συστημάτων των Δήμων στη λογική των «έξυπνων πόλεων», Δημιουργία ηλεκτρονικών υπηρεσιών υγείας κ κοινωνικής φροντίδας , Αναβάθμιση των υποδομών του e-learning στα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ΠΚΜ

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας

Στο πλαίσιο αυτού του άξονα θα υλοποιηθούν πολιτικές που θα υποστηρίζουν το επιχειρηματικό περιβάλλον των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Θα χρηματοδοτηθούν επενδυτικά σχέδια για την βελτίωση της παραγωγικότητας, του τεχνολογικού εκσυγχρονισμού, της εξωστρέφειας και της ανάπτυξης επιχειρηματικότητας στους κλάδους αιχμής και υψηλής προστιθέμενης αξίας για την περιφερειακή οικονομία. Ειδικότερα οι στόχοι των παρεμβάσεων θα αφορούν:

3.1. Αύξηση των νέων εταιρειών έντασης τεχνολογίας και καινοτομίας σε κλάδους διεθνώς εμπορευσίμων προϊόντων και υπηρεσιών

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων επιχειρήσεων έντασης γνώσης και καινοτομίας για την ίδρυση και αρχική λειτουργία τους, Ίδρυση τεχνοβλαστών (spin-offs) από ερευνητές σε ακαδημαϊκά ιδρύματα ή ερευνητικά κέντρα, Ίδρυση νέων επιχειρήσεων έντασης γνώσης με απόσχιση τομέων δραστηριότητας από υφιστάμενες επιχειρήσεις (spin-outs)

3.2. Αύξηση του ρυθμού εισαγωγής νέων καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών των ΜΜΕ

Επιδιώκεται ο εμπλουτισμός του προσφερόμενου μείγματος προϊόντων/υπηρεσιών από τις ΜΜΕ της Περιφέρειας με νέα καινοτόμα προϊόντα και η μείωση του χρόνου εισαγωγής τους στην αγορά.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων επιχειρήσεων (κατά προτεραιότητα των επιλεγμένων τομέων πρωταθλητών που αναδείχθηκαν από τη RIS3 διαδικασία που αφορά την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΚΜ) για την εισαγωγή βασικών τεχνολογιών γενικής εφαρμογής. (νανοτεχνολογία, βιοτεχνολογία, φωτονική, προηγμένα υλικά). Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων επιχειρήσεων όλων των κλάδων για την εισαγωγή διεργασιακών, οργανωτικών ή προωθητικών καινοτομιών, Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων επιχειρήσεων των επιλεγμένων από τη RIS3 κλάδων για την ανάπτυξη και παραγωγή νέων προϊόντων και υπηρεσιών ή για τη διαφοροποίηση και ποιοτική αναβάθμιση υφιστάμενων προϊόντων.

3.3. Αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

Επιδιώκεται η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και ειδικά των ΜΜΕ που είναι ζωτικής σημασίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη της ΠΚΜ.

Σκοπός είναι η υποβοήθηση των ΜΜΕ να αναδιαρθρώσουν την παραγωγή τους με βελτίωση των συντελεστών παραγωγικότητας και αφετέρου να συγκεντρώσουν τις δυνάμεις τους προκειμένου να καταφέρουν να διεισδύσουν σε νέους πελάτες και νέες αγορές.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών σε επιλεγμένες αλυσίδες αξίας τομέων της οικονομίας για παραγωγή και διάθεση καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών, Ανάπτυξη Συνεργατικών Σχημάτων μεταξύ του τουριστικού τομέα και άλλων κλάδων της περιφερειακής οικονομίας που επηρεάζουν το τουριστικό προϊόν (πολιτισμός, υγεία, αγροδιατροφικό σύμπλεγμα, μεταφορές, εστίαση) για την υποκίνηση νέας ποιοτικής επιχειρηματικότητας και την αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού τομέα, Χρηματοδότηση σχεδίων αναδιάρθρωσης, διαφοροποίησης προϊόντων και τεχνολογικού εκσυγχρονισμού ΜΜΕ, Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων ΜΜΕ για την βελτίωση της αποδοτικότητας στη

χρήση των συντελεστών παραγωγής και την εξοικονόμηση ενέργειας και φυσικών πόρων και στη διάθεση προϊόντων ή/και υπηρεσιών.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς – φιλικότερη προς το περιβάλλον.

Στο πλαίσιο του άξονα αυτού θα χρηματοδοτηθούν πολιτικές που στοχευμένα θα αντιμετωπίζουν την μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και θα συμβάλλουν στην βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής των πολιτών στα αστικά κέντρα .

Ειδικότερα προβλέπονται οι εξής παρεμβάσεις :

4.1. Αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και αξιοποίηση ανανεώσιμων μορφών ενέργειας σε δημόσια κτίρια και δημόσιες υποδομές

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης με ανακαίνιση των δημοσίων κτιρίων, εφαρμογές κριτηρίων βιοκλιματικού σχεδιασμού σε νέα και υφιστάμενα κτίρια, επεμβάσεις στο κέλυφος, και στα λειτουργικά χαρακτηριστικά του κτιρίου, με προτεραιότητα σε μεγάλα ενεργοβόρα κτίρια όπως: κτίρια σχολείων, γυμναστήρια, κολυμβητήρια κα, Προώθηση έργων επίδειξης Προώθηση κεντρικών θερμικών ηλιακών συστημάτων σε δημόσια κτίρια και δημόσιες υποδομές, Προώθηση χρήσης άλλων ΑΠΕ, όπως αβαθούς γεωθερμίας χαμηλής ενθαλπίας σε δημόσια κτίρια κά. Προώθηση της ΣΗΘ Υψηλής Απόδοσης (π.χ. σε νοσοκομεία).

4.2. Προώθηση της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Βασικός στόχος οι πόλεις της Π.Κ.Μ. αναβαθμιστούν σε πόλεις ελεύθερης ροής με καθαρότερο περιβάλλον. Με την υλοποίηση των παρεμβάσεων το αναμενόμενο αποτέλεσμα είναι η μείωση της κατανάλωσης συμβατικών καυσίμων και η μείωση των ρύπων και ειδικά του CO₂.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Διαχείριση της κυκλοφορίας με έξυπνα συστήματα μεταφορών (π.χ. Κέντρο Διαχείρισης Κυκλοφορίας), Επιλεκτική καταλυτική αναγωγή και φίλτρα σωματιδίων σε δημόσια πετρελαιοκίνητα οχήματα, Εισαγωγή φυσικού αερίου σε λεωφορεία και σε άλλα δημόσια βαρέα οχήματα , Προώθηση της χρήσης υβριδικών οχημάτων στα ΜΜΜ, Κίνητρα για Τεχνολογίες «Καθάρων» καυσίμων με χαμηλή περιεκτικότητα σε θείο όπως Βιοντίζελ και Βιοαιθανόλης, Δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη και την επέκταση της αστικής θαλάσσιας συγκοινωνίας στον Θερμαϊκό κόλπο, Δημιουργία ποδηλατόδρομων, πεζοδρόμων και οδών ήπιας κυκλοφορίας, Προγράμματα ενημέρωσης & ευαισθητοποίησης των κατοίκων των αστικών κέντρων για την πολυτροπική αστική κινητικότητα.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων από φυσικές καταστροφές όπως πλημμύρες, πυρκαγιές και σεισμούς

Με τις πολιτικές και τις δράσεις αυτού του άξονα προτεραιότητας θα επιδιωχθεί η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεων της στα εξής επίπεδα: εξασφάλιση της ανθεκτικότητας του δομημένου και φυσικού περιβάλλοντος, προώθηση επενδύσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων (πλημμύρες, διάβρωση ακτών, πυρκαγιές, σεισμοί) ενίσχυση του μηχανισμού και των φορέων πολιτικής προστασίας

Ειδικότερα οι δράσεις αφορούν τον παρακάτω ειδικό στόχο :

5.1. Ενίσχυση της πρόληψης και των δυνατοτήτων αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών σε ζώνες υψηλού κινδύνου

Επιδιώκεται η επέκταση των λεκανών απορροής και των εκβολών των ποταμών και η βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, ώστε να περιοριστούν οι κίνδυνοι φυσικών και περιβαλλοντικών καταστροφών. Επίσης η πρόληψη και η αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τη σεισμική δραστηριότητα που εμφανίζει η ΠΚΜ. Στην περίπτωση αυτή, οι επενδύσεις θα συνάδουν με την Εθνική Πολιτική για τη Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών, τον Εθνικό Σχεδιασμό Πολιτικής Προστασίας και το Εθνικό Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης (Ν. 4249/2014, ΦΕΚ 73Α/24-03-2014).

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων και του Προγράμματος Μέτρων για τις περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού, Συστήματα Διαχείρισης εκβολών ποταμών, Εφαρμογή σχεδίων για τη διαχείριση διεθνούς λεκάνης απορροής, Εφαρμογή σχεδίων για την αποκατάσταση λεκανών απορροής (π.χ. λιμνών) που βρίσκονται σε κίνδυνο, Βελτίωση των συστημάτων της διαχείρισης του εδάφους, Υποστήριξη ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης των παράκτιων ζωνών ανά «ιζηματικό κελί», Μελέτη και προώθηση έργων προστασίας (π.χ. θωρακίσεις, πρόβολοι, ύφαλοι, κυματοθραύστες), έργων επανάμωσης και σταθεροποίησης των ακτών, Εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων από Πλημμύρες ανά λεκάνη απορροής ποταμού, Επενδύσεις για παράδειγμα για τη διαμόρφωση – διευθέτηση κοιτών ποταμών / χειμάρρων / λιμνών, για την ενίσχυση αναχωμάτων προστασίας ποταμών, χειμάρρων και λιμνών κ.α., Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων σε αστικές και περιαστικές περιοχές, Επενδύσεις για την πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών, Ενίσχυση δομών και υποδομών φορέων πολιτικής προστασίας και διαχείρισης κινδύνων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, Ενίσχυση συστημάτων και εξοπλισμού φορέων πολιτικής προστασίας για την πρόληψη και αντιμετώπιση των επιπτώσεων των σεισμών

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6: Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας της χρήσης των φυσικών πόρων

Κεντρικός στόχος των πολιτικών και των παρεμβάσεων στο πλαίσιο της προτεραιότητας αυτής είναι η ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης στην Κεντρική Μακεδονία. Ειδικότερα προβλέπονται έργα και δράσεις που θα προωθούν την προστασία του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος, της διατήρησης της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων, της ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτινων πόρων, Την προώθηση της πράσινης οικονομίας, την Προστασία και Αξιοποίηση της οικοπολιτιστικής κληρονομιάς, την ολοκλήρωση του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού.

Σκοπός είναι η επίτευξη των ειδικών στόχων :

6.1. Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτινων πόρων και ανάπτυξη των σχετικών υποδομών

Ως αποτέλεσμα των παρεμβάσεων αναμένεται η διεύρυνση των περιοχών που εφαρμόζουν σχέδια ολοκληρωμένης διαχείρισης του νερού, η μείωση της απώλειας νερού καθώς και η βελτίωση της ποιότητάς του.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Ενέργειες εφαρμογής των Διαχειριστικών Σχεδίων των οικείων Υδατικών Διαμερισμάτων, παρακολούθηση και καταγραφή της κατάστασης (ποιότητα, ποσότητα, πιέσεις, χρήση) των υδάτων, προστασία υδατικών συστημάτων, δράσεις για τη βελτίωση της αποδοτικότητας κατά τη χρήση του νερού, κλπ, Εξοικονόμηση και βελτίωση της ποιότητας του νερού, Δράσεις για τη μείωση απωλειών από συστήματα αποθήκευσης, υδροληψίας και διανομής νερού, Σχέδια για την ορθολογική διαχείριση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, Ανάπτυξη και βελτίωση υποδομών εξαγωγής, επεξεργασίας, αποθήκευσης και διανομής νερού για ανθρώπινη κατανάλωση.

6.2. Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς της Κεντρικής Μακεδονίας

Επιδιώκεται η ποιοτική διαχείριση και ανάδειξη του αριθμού των προστατευόμενων και αναδεικνυόμενων φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιφέρειας με στόχο την σημαντική συμβολή της στην Βιώσιμη Οικονομική Ανάπτυξη.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Επεμβάσεις στα μνημεία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς (μνημεία UNESCO όπως ο Αρχαιολογικός Χώρος των Αιγών, τα μνημεία της Θεσσαλονίκης, το Άγιο Όρος κ.α.). – Υλοποίηση Ολοκληρωμένων Σχεδίων διαχείρισης, Δικτυα Πολιτιστικών Διαδρομών στην Κεντρική Μακεδονία, Επεμβάσεις στα μνημεία που αποτελούν πόλους προσέλκυσης του τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. Αρχαία Όλυθος, Δίον, Άγιο Όρος, Σπήλαιο Πετραλώνων κλπ), Επεμβάσεις σε αναδυόμενους νέους πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. Όλυμπος, Βέροια, Έδεσσα, Πέλλα κ.α.), Επεμβάσεις σε προορισμούς που απευθύνονται στις νέες τουριστικές αγορές (βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία, μνημεία της οθωμανικής περιόδου, δίκτυα μνημείων), Ανάδειξη και Δικτύωση μνημείων και αρχαιολογικών χώρων κατά μήκος των οδικών και θαλάσσιων δρόμων (μεγάλοι οδικοί άξονες όπως η Εγνατία Οδός και η Π.Α.Θ.Ε., θαλάσσιες διαδρομές κρουαζιερόπλοιων, κλπ) Ανάδειξη και Δικτύωση μνημείων και αρχαιολογικών χώρων στους ορεινούς όγκους, Βελτίωση και επέκταση μουσειακών υποδομών, Δημιουργία οικοπολιτιστικών διαδρομών και δικτύων.

6.3. Βελτίωση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος με έμφαση στην προστασία της βιοποικιλότητας

Επιδιώκεται η αύξηση της έκτασης της Περιφέρειας στην οποία εφαρμόζονται ολοκληρωμένα σχέδια διαχείρισης και προστασίας της βιοποικιλότητας.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Σχέδια Διαχείρισης και υποστήριξη της εφαρμογής τους, Μέτρα ελέγχου και αποκατάστασης ρυπασμένων - υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων (υγροβιότοπων), Μέτρα / έργα πράσινων υποδομών για την αναβάθμιση του οικοσυστήματος και την βιώσιμη διαχείριση των πόρων , Ενίσχυση των πράσινων υποδομών για την αναβάθμιση των οικολογικών διαδρόμων και την βελτίωση της συνδεσιμότητας & συνεκτικότητας του δικτύου των περιοχών Natura 2000, Ενέργειες παρακολούθησης και εξέτασης της επικινδυνότητας φαινομένων που απειλούν φυσικούς οικοτόπους (π.χ. διάβρωση σε παράκτιους οικοτόπους προτεραιότητας), Επεμβάσεις για την αναμόρφωση, αναβάθμιση & προσβασιμότητα του τοπίου (καθαρισμός - εμπλουτισμός), Συστήματα Διαχείρισης Κινδύνων σε Οικοτόπους.

6.4. Ανάπλαση και αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών και βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος

Επιδιώκεται η ολοκληρωμένη προσέγγιση στην Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη καθώς και αντιμετώπιση σημαντικών προσαρμογών που απαιτούν τα Γενικά Χωρικά Σχέδια - ΓΧΣ αφενός σε σχέση με την εφαρμογή του Νόμου Καλλικράτη (ενοποίηση - σύνθεση) και αφετέρου σε σχέση με τις προβλέψεις τους στο πλαίσιο των νέων συνθηκών και αναγκών.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Προώθηση σχεδίων αναπλάσεων, ανάκτησης και αξιοποίησης ελευθέρων χώρων σε ειδικές αστικές περιοχές, Ενίσχυση σχεδίων για αποκατάσταση ή αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών περιοχών των αστικών κέντρων, Εγκατάσταση συστημάτων μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, Εκπόνηση Σχεδίων Δράσης για την ποιότητα της ατμόσφαιρας, Χαρτογράφηση και κατάρτιση Σχεδίων Δράσης για την αντιμετώπιση του Θορύβου σε αστικά κέντρα , Σύνταξη ΓΧΣ για την κάλυψη ευρύτερων ενοτήτων και σύνταξη Πλαισίων Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ)

6.5. Εξελιγμένες μέθοδοι και μοντέλα στην διαχείριση αποβλήτων

Επιδιώκεται η Εφαρμογή καινοτόμων λύσεων στην διαχείριση των απορριμάτων και των λυμάτων με προώθηση της πράσινης τεχνολογίας και αύξηση των επενδύσεων με στόχο την μείωση της σπατάλης πόρων, την προώθηση της οικονομίας των υλικών και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Προώθηση καινοτομικών λύσεων στην προστασία του περιβάλλοντος, (ηλεκτρολυτική τεχνολογία για την επεξεργασία των στραγγιδίων ΧΥΤΑ, Προώθηση καινοτόμων εφαρμογών στην αποδοτικότερη χρήση των πόρων.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7: Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων

Στο πλαίσιο του άξονα αυτού θα χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις που ενισχύουν την αναβάθμιση /επέκταση των μεταφορικών δικτύων της περιφέρειας βελτιώνοντας την διεθνή και ενδοπεριφερειακή κινητικότητα και την προσπελασιμότητα.

Ειδικότερα τα έργα και οι δράσεις θα αφορούν τους εξής τομείς :

7.1. Ολοκλήρωση έργων μεταφορικών υποδομών σχετικών με τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών ΔΕΔ-Μ

Στο πλαίσιο του στόχου αυτού, και σε συμφωνία με την εθνική στρατηγική στον τομέα των μεταφορών, αναμένεται να συνεχιστούν και ολοκληρωθούν οι βασικές μεταφορικές υποδομές της Π.Κ.Μ. που εντάσσονται στα ΔΕΔ-Μ και στις υπερ-περιφερειακές υποδομές και διευκολύνουν την κινητικότητα από και προς την ΠΚΜ.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Ολοκλήρωση οδικών συνδέσεων ΔΕΔ-Μ, αναβάθμιση σιδηροδρομικής σύνδεσης του λιμένα Θεσσαλονίκης με το οδικό δίκτυο

7.2. Ολοκλήρωση ενδοπεριφερειακού οδικού δικτύου και διασύνδεση με ΔΕΔ-Μ

Επιδιώκεται η επέκταση και βελτίωση των περιφερειακών οδών, η διασύνδεσή τους με τα ΔΕΔ-Μ και τελικά η μείωση του χρόνου των μετακινήσεων, με παράλληλη βελτίωση της οδικής ασφάλειας και αξιοποίηση των δυνατοτήτων που δίνουν τα έξυπνα συστήματα μεταφορών

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Βελτίωση ή κατασκευή περιφερειακών συνδέσεων με τα ΔΕΔ-Μ, Βελτίωση ή επέκταση των ενδοπεριφερειακών μεταφορικών δικτύων. Ολοκλήρωση της κατασκευής εξελισσόμενων οδικών έργων

7.3. Διείσδυση του φυσικού αερίου σε αστικές και βιομηχανικές περιοχές

Επιδιώκεται να αναπτυχθούν κατά προτεραιότητα δίκτυα φυσικού αερίου μεσαίας και χαμηλής τάσης σε αστικές και βιομηχανικές περιοχές για την προμήθεια αερίου σε πελάτες που βρίσκονται εγγύτερα στο δίκτυο μεταφοράς αερίου και σε ήδη υπάρχοντα τμήματα του δικτύου διανομής.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Ανάπτυξη δικτύων φυσικού αερίου χαμηλής πίεσης, Ανάπτυξη δικτύων φυσικού αερίου μεσαίας πίεσης.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 8: Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού

Στο πλαίσιο αυτού του άξονα θα υλοποιηθούν προγράμματα και δράσεις με στόχο την προώθηση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας, την βελτίωση του επίπεδου του ανθρώπινου δυναμικού, τη δημιουργία περιφερειακών μηχανισμών παρακολούθησης της αγοράς εργασίας. Οι δράσεις θα είναι συμπληρωματικές με το Εθνικό πρόγραμμα και θα εστιάζονται στους κλάδους αιχμής της περιφερειακής οικονομίας.

Οι ειδικοί στόχοι του άξονα αφορούν :

8.1. Αύξηση αριθμού νέων, πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων καινοτόμων επιχειρήσεων

Σκοπός είναι η τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας στους τομείς της αυτοαπασχόλησης και των μικρών επιχειρήσεων, με αξιοποίηση νέων, καινοτόμων ιδεών.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Προγράμματα ευαισθητοποίησης, ενθάρρυνση και παροχή συμβουλών ίδρυσης μικρών καινοτόμων επιχειρήσεων, Εκπαιδευτικά Προγράμματα Προώθησης και στήριξης της επιχειρηματικότητας, Προγράμματα παροχής υποστήριξης για την ίδρυση νέων επιχειρηματιών, Παροχή κινήτρων για ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρηματικών ιδεών.

8.2. Ανάπτυξη νέων γνώσεων, εξειδίκευσης και δεξιοτήτων σε τομείς υψηλού περιφερειακού ενδιαφέροντος

Επιδιώκεται η στήριξη των επιχειρήσεων και των εργαζομένων για την προσαρμογή στις αλλαγές του οικονομικού περιβάλλοντος μέσω της αναδιάρθρωσης των μοντέλων οργάνωσης και διοίκησης και μέσω της ενίσχυσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων και προσόντων των εργαζομένων.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Προγράμματα Αναδιάρθρωσης ΜΜΕ από ομάδες ειδικών συμβούλων επιχειρήσεων σε θέματα όπως διαχείριση καινοτομίας και τεχνολογίας, διεθνοποίησης, συνεργασίας και δικτύωσης, χρηματοδότησης, μάρκετινγκ, κ.α., Προγράμματα κατάρτισης και εκπαίδευση των εργαζομένων των ΜΜΕ στις νέες τεχνολογίες και στις ΤΠΕ, Πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων βάσει αναγνωρισμένων προτύπων.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 9Α: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης (Δράσεις Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης)

Στο πλαίσιο αυτού του άξονα θα υλοποιηθούν προγράμματα και δράσεις με στόχο την δημιουργία ενός πολυεπίδεδου και ολοκληρωμένου σχεδίου αντιμετώπισης της φτώχειας και του Κοινωνικού αποκλεισμού στην Κεντρική Μακεδονία. Κύρια επιδίωξη η πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και υγείας και η άρση των συνεπειών του αποκλεισμού μέσω ειδικών παρεμβάσεων για την κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση των ευάλωτων και ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.

Οι ειδικότεροι στόχοι του άξονα περιλαμβάνουν :

9Α.1. Βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών υγείας και κοινωνικών υποδομών σε αστικές και μειονεκτικές περιοχές και διευκόλυνση της πρόσβασης σ' αυτές ευπαθών κοινωνικών ομάδων".

Μέσω των δράσεων του στόχου αναμένεται η αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών καθώς και η πιο ισορροπημένη κατανομή τους.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Επέκταση και αναβάθμιση υφιστάμενων δομών και υποδομών υγείας, Ανάπτυξη Κέντρων Ψυχικής Υγείας και ξενώνων . Υποδομές στέγασης και εκπαίδευσης, χώροι υγιεινής, one stop shops / Κέντρα Κοινότητας με διευρυμένες υπηρεσίες και κινητές μονάδες για ευπαθείς ομάδες (ρομά, κ.λπ.), Κέντρα φιλοξενίας (π.χ. για αστέγους, ασυνόδευτους ανηλίκους, γυναίκες θύματα βίας κ.α.), Ανοικτές Δομές Φιλοξενίας για μετανάστες και αιτούντες Άσυλο, Διαμόρφωση κτιρίων για τη στέγαση των Κέντρων Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ) Επέκταση και αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών (Οικοτροφεία, Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ΑΜΕΑ, Ξενώνες και οικοτροφεία παιδιών ή εφήβων ΑΜΕΑ).

9Α.2. Προώθηση επενδύσεων επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας

Επιδιώκεται η αύξηση της απασχόλησης και η αύξηση του αριθμού των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Περιφέρεια.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Ίδρυση κοινωνικών επιχειρήσεων, Ενίσχυση των επενδύσεων των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 9B: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης (Δράσεις Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου)

Όπως και στον προηγούμενο Άξονα, στο πλαίσιο αυτού του άξονα θα υλοποιηθούν προγράμματα και δράσεις με στόχο την δημιουργία ενός πολυεπίπεδου και ολοκληρωμένου σχεδίου αντιμετώπισης της φτώχειας και του Κοινωνικού αποκλεισμού στην Κεντρική Μακεδονία. Κύρια επιδίωξη είναι και εδώ η άρση των συνεπειών του αποκλεισμού μέσω ειδικών παρεμβάσεων για την κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση των ευάλωτων και ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.

Οι ειδικότεροι στόχοι του άξονα περιλαμβάνουν :

9B.1. Ενίσχυση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας για ευάλωτες και ευπαθείς ομάδες πληθυσμού που απειλούνται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό

Επιδιώκεται η αύξηση των ατόμων που θα ενταχθούν στην αγορά εργασίας και στην κοινωνική διεργασία, με βασικούς στόχους την περαιτέρω ενίσχυσης των γυναικών μέσω ολοκληρωμένων και στοχευμένων δράσεων που θα αποσκοπούν στην αύξηση της απασχόλησης και στην εξέλιξη της επαγγελματικής σταδιοδρομίας γυναικών που βαρύνονται με ευθύνες φροντίδας εξαρτημένων μελών. Το πρόγραμμα θα εστιάσει κυρίως σε γυναίκες κάτω του ορίου της φτώχειας (άνεργες ή εργαζόμενες).

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Ολοκληρωμένες δράσεις / παρεμβάσεις για ευπαθείς ομάδες οι οποίες θα περιλαμβάνουν πλέγμα δράσεων (συμβουλευτική, mentoring ,επαγγελματικός προσανατολισμός, απασχόληση, κατάρτιση, ευαισθητοποίηση, δημοσιότητα κλπ), Δράσεις προώθησης στην απασχόληση (τύπου ΝΕΕ, ΝΘΕ) για ευπαθείς ομάδες, Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης-πιστοποίησης και πρακτικής άσκησης για ευπαθείς ομάδες σε κλάδους αιχμής της οικονομίας της Περιφέρειας/τοπικής οικονομίας, Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών (παιδικοί / βρεφικοί / βρεφονηπιακοί σταθμοί, ΚΔΑΠ, κλπ), Στοχευμένα μέτρα ενίσχυσης της διαχειριστικής ικανότητας και της ενθάρρυνσης της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών.

9B.2. Βελτίωση της πρόσβασης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων στην εκπαίδευση, στην απασχόληση και στην τοπική κοινωνική ζωή

Επιδιώκεται η ενίσχυση της ενσωμάτωσης και ένταξης του πληθυσμού των ομάδων αυτών στην κοινωνικοοικονομική ζωή μέσα μία ολοκληρωμένη πολιτική, η οποία θα αξιοποιεί παρεμβάσεις κοινωνικής και υγειονομικής φροντίδας εκπαίδευσης και κατάρτισης, εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, προώθησης και στήριξης της απασχόλησης καθώς και τη συμμετοχή στη διαχείριση των τοπικών υποθέσεων.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Λειτουργία κέντρων υποδοχής αστέγων με πρόβλεψη κινητών μονάδων, Λειτουργία one stop shops / Κέντρων Κοινότητας περιθωριοποιημένων κοινοτήτων (Ρομά, μετανάστες) με διευρυμένες υπηρεσίες και κινητές μονάδες παροχής υπηρεσιών, Λειτουργία χώρων Υγιεινής (Δημόσια λουτρά, κοινόχρηστοι χώροι πλυντηρίων), Προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και σε ενήλικες μετανάστες και ρομά , Προγράμματα συμβουλευτικής κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων για την ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση, Δημιουργία και Ανάπτυξη Δικτύων και Κοινωνικών Συμμαχιών για την Ευαισθητοποίηση και Ενημέρωση σε θέματα κοινωνικής ένταξης των περιθωριοποιημένων ομάδων, Προγράμματα για την κινητοποίηση και ενεργό συμμετοχή των ΡΟΜΑ και των μεταναστών στις διαδικασίες

Τοπικής Διακυβέρνησης.

9B.3. Περιορισμός των διακρίσεων που υφίστανται οι ευάλωτες ομάδες πληθυσμού στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην καθημερινή τους διαβίωση

Επιδιώκεται είναι η μείωση των ατόμων των ευάλωτων ομάδων που υφίστανται διακρίσεις και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Κυρίως εξυπηρετείται η αναγκαιότητα ενίσχυσης των γυναικών μέσω ολοκληρωμένων και στοχευμένων δράσεων που θα αποσκοπούν στην αύξηση της απασχόλησης και στην εξέλιξη της επαγγελματικής σταδιοδρομίας γυναικών που βαρύνονται με ευθύνες φροντίδας εξαρτημένων μελών.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης για παιδιά και εφήβους με νοητική υστέρηση ή/και αναπηρίες, Βρεφονηπιακούς Σταθμούς Ολοκληρωμένης Φροντίδας, Εξειδικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, Κέντρα Δημέρευσης ατόμων με αναπηρία, Συμβουλευτικά κέντρα και ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών, Ενέργειες ευαισθητοποίησης τοπικής κοινωνίας και φορέων, Κέντρα Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ) Στέγες υποστηριζόμενης διαβίωσης ΑΜΕΑ, Ξενώνες και οικοτροφεία παιδιών ή εφήβων ΑΜΕΑ.

9B.4. Προαγωγή της πρόσβασης μειονεκτούντων ατόμων σε υπηρεσίες υγείας / πρόνοιας / κοινωνικής φροντίδας

Κύριος σκοπός των δράσεων είναι η αύξηση του αριθμού των ατόμων των ευάλωτων και ευπαθών κοινωνικών ομάδων που έχουν (βελτιωμένη) πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας.

Οι δράσεις που αφορούν τον τομέα της υγείας, μέσω της εφαρμογής ενός δικτύου ολοκληρωμένης παροχής υπηρεσιών υγείας (Health Safety Net), υπηρετούν την Εθνική Στρατηγική στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, με σκοπό την καθολική κάλυψη και ίση πρόσβαση, με ειδική μέριμνα για τους μη έχοντες ασφαλιστική ικανότητα, τους διαβιούντες κάτω από το όριο της φτώχειας και άλλες απειλούμενες από κοινωνικό αποκλεισμό ομάδες του πληθυσμού.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Υποστήριξη λειτουργίας Ανοικτών Δομών Φιλοξενίας για μετανάστες - αιτούντες άσυλο – αιτούντες διεθνούς προστασίας, Λειτουργία Δικτύου Δομών αντιμετώπισης της φτώχειας (κοινωνικά παντοπωλεία, φαρμακεία, ιατρεία κλπ) Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων, Δράσεις επιμόρφωσης και κατάρτισης προσωπικού που απασχολούνται σε δομές / υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας, Δράσεις αποϊδρυματοποίησης παιδιών, Προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού σε τοπικό επίπεδο, Καθιέρωση Ολοκληρωμένου Συστήματος Κοινωνικής Προστασίας, Προγράμματα Επανακατάρτισης Στελεχών και επαγγελματιών Κοινωνικής Φροντίδας, Διαπολιτισμική Μεσολάβηση σε Νοσοκομεία.

9B.5. Αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την ένταξη στην αγορά εργασίας ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού

Οι παρεμβάσεις στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας έχουν ως κύριο στόχο την ενίσχυση των δυνατοτήτων απασχόλησης για άτομα των ευπαθών ομάδων πληθυσμού σε περιφερειακό επίπεδο.

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα που θα αναπτυχθεί μπορεί να αφορά σε διάφορους τομείς της οικονομίας και να σχετίζονται τόσο με προϊόντα όσο και με παροχή υπηρεσιών.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Προγράμματα για την Ενημέρωση, κινητοποίηση, υποστήριξη και την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων / μεταφορά καλών πρακτικών, Δράσεις δικτύωσης Επιχειρήσεων Κοινωνικής Οικονομίας, Στήριξη για ανάπτυξη συνεργιών και δικτύων των επιχειρήσεων Κοινωνικής Οικονομίας (clusters), Ενίσχυση υφιστάμενων και δημιουργία νέων ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. (π.χ. για προώθηση της Ψυχικής Υγείας), Κατάρτιση στελεχών κοινωνικών επιχειρήσεων.

9B.6. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις τοπικού ή περιφερειακού χαρακτήρα για ενδογενή τοπική ανάπτυξη και άρση των τοπικών ανισοτήτων και αδυναμιών

Θα χρηματοδοτηθούν κοινωνικές δράσεις στο πλαίσιο ολοκληρωμένων πολυθεματικών παρεμβάσεων σε συνδυασμό με τις παρεμβάσεις στο επίπεδο των υποδομών και της επιχειρηματικότητας με έμφαση στην κάλυψη αναγκών των τοπικών κοινοτήτων και στην ενίσχυση της ενδογενούς τοπικής ανάπτυξης σε επιλεγμένες χωρικές ενότητες της περιφέρειας που παρουσιάζουν σημαντική αναπτυξιακή υστέρηση.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 10: Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση

Στο πλαίσιο αυτού του άξονα επιδιώκεται η επίτευξη του ειδικότερου στόχου :

10.1. Ανάπτυξη σύγχρονων υποδομών εκπαίδευσης

Σκοπός είναι να καλυφθούν οι ανάγκες για νέες κτιριολογικές υποδομές, για βελτίωση ή επέκταση υφιστάμενων, για ανάπτυξη υποστηρικτικών υποδομών κ.α. Για το λόγο αυτό η ΠΚΜ δίδει έμφαση σε δράσεις βελτίωσης ή επέκτασης των νέων υποδομών μέσω εντοπισμένων παρεμβάσεων και στη δημιουργία ή ενίσχυση ειδικών εργαστηρίων για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και για την πρακτική εξάσκηση. Οι δράσεις απευθύνονται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και ειδικότερα στις δομές προσχολικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, καθώς και σε υψηλού επιπέδου υπηρεσίες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι: Δημιουργία- βελτίωση ή επέκταση υφιστάμενων κτιριακών υποδομών σ' όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, Δημιουργία ή περαιτέρω ανάπτυξη ειδικών εργαστηριακών υποδομών και απόκτηση εξοπλισμών για βελτίωση δεξιοτήτων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης με έμφαση στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και στις υποδομές επαγγελματικής εκπαίδευσης, Προαγωγή των ψηφιακών υποδομών στην εκπαίδευση.

5. Ολοκληρωμένη προσέγγιση στην εδαφική ανάπτυξη

Η ολοκληρωμένη προσέγγιση για χωρική ανάπτυξη εξειδικεύει τις επιμέρους επιλογές του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος σε περιοχές της Περιφέρειας που αντιμετωπίζουν έντονες οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές, δημογραφικές και φυσικές προκλήσεις, στη βάση και του Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδιασμού στην Κεντρική Μακεδονία. Η προσέγγιση μέσω του προγράμματος περιλαμβάνει εφαρμογή των εργαλείων (α) των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΒΑΑ) και (β) της Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ). Η προσέγγιση θα γίνει στο πλαίσιο των στόχων, κατευθύνσεων και κριτηρίων που θέτει το ΕΣΠΑ με τη συμβολή πόρων και δράσεων των τομεακών προγραμμάτων.

Στόχος είναι η επίτευξη της μέγιστης δυνατής μόχλευσης πόρων και των βέλτιστων αποτελεσμάτων στη συνέργεια ανά ταμείο και προτεραιότητα, αλλά και η ανάπτυξη συμπληρωματικών πολιτικών ανάπτυξης και πηγών χρηματοδότησης, όπου εκδηλώνονται οι ανισότητες και οι παράγοντες δημιουργίας τους.

Οι περιοχές όπου θα εφαρμοστεί η ολοκληρωμένη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΒΑΑ), πρέπει να προσεγγιστούν σε δύο επίπεδα: αφενός, η προσέγγιση της μητροπολιτικής λειτουργίας και ανάπτυξης του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Θεσσαλονίκης αποτελεί και οφείλει να αποτελέσει αντικείμενο διακριτής και διαφοροποιημένης ως προς τις ανάγκες της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης αναδεικνύοντας τα εργαλεία ΟΧΕ, και αφετέρου η επικέντρωση για τα λοιπά σημαντικά αστικά κέντρα στην αντιμετώπιση κρίσιμων ζητημάτων και συγκρούσεων χρήσεων γης, αστικών και περιαστικών λειτουργιών. Στις περιοχές αυτές η Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη θα εφαρμοστεί μέσω Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης. Θα χρηματοδοτηθεί μέσω του ΠΕΠ με τη συμπλήρωση πόρων που θα διαθέσουν στις Περιφέρειες ενδεικτικά τα Τομεακά προγράμματα: Εκπαίδευσης και Απασχόλησης και το Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας. Η χρηματοδότηση θα γίνει προς ενιαίες Ολοκληρωμένες Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης. Η επιλογή, έγκριση και χρηματοδότηση τους θα γίνει με κριτήρια που θα αφορούν στην καταλληλότητα της στρατηγικής, στη συμβολή στην επίτευξη των αποτελεσμάτων του Προγράμματος, και στη διαχειριστική ικανότητα, τεχνική ετοιμότητα και ικανότητα μόχλευσης πόρων του φορέα.

Το εργαλείο της Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων θα εφαρμοστεί στον αγροτικό χώρο της Περιφέρειας και θα χρηματοδοτηθεί μέσα από την εκχώρηση πόρων του προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και την συμπληρωματική διάθεση πόρων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας. Οι προκλήσεις που θα αντιμετωπιστούν μέσα από τα ολοκληρωμένα προγράμματα στον αγροτικό χώρο είναι η παραγωγική ανασυγκρότηση, η βελτίωση του αγροτικού χώρου για καλύτερη ποιότητα ζωής και η ενίσχυση των τάσεων επιστροφής στην ύπαιθρο, η ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων σε συνδυασμό με την καταπολέμηση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, η διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας μέσω της διασύνδεσής με τις υπηρεσίες τουρισμού και πολιτισμού και η αναβάθμιση του τοπικού ανθρώπινου κεφαλαίου.

Επιπροσθέτως, για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών υποβαθμισμένων περιοχών και περιοχών όπου υπάρχει μεγάλος αριθμός ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, βρίσκεται σε εξέλιξη η εκπόνηση α) της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμησης της Φτώχειας, β) του Περιφερειακού Στρατηγικού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και γ) του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Σχεδίου Δράσης για την κοινωνική ένταξη των Ρομά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Όταν τεθούν σε ισχύ, ουσιαστικά θα έχει ενεργοποιηθεί το συνολικό πλαίσιο στο οποίο η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας θα βασιστεί για να διασφαλίσει την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου πλέγματος παρεμβάσεων, μέσω των οποίων θα προωθείται η κοινωνική ένταξη και η καταπολέμηση της φτώχειας των ευάλωτων και των ειδικών ομάδων πληθυσμού. Ως συνεκτικές πολιτικές ενεργούς ένταξης θα ανταποκρίνονται σε μία πολυτομεακή προσέγγιση και θα στοχεύουν στην ενίσχυση των δυνατοτήτων πρόσβασης σε κοινωνικού χαρακτήρα υπηρεσίες, σε υπηρεσίες εκπαίδευσης και υγείας και προώθησης στην απασχόληση με έμφαση και στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας / επιχειρηματικότητας/ καινοτομίας.

6. Καταπολέμηση της Φτώχειας – Προώθηση της Κοινωνικής Συνοχής στην Κεντρική Μακεδονία

Κεντρικός Πυλώνας της στρατηγικής του νέου προγράμματος της Κεντρικής Μακεδονίας για την περίοδο 2014- 2020 είναι η διαμόρφωση μιας ενότητας παρεμβάσεων και πολιτικών με στόχο α) την αντιμετώπιση και την καταπολέμηση της Φτώχειας, β) την στέρηση σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες γ) την προώθηση της κοινωνικής συνοχής και την άρση των διακρίσεων.

Η Περιφερειακή Πολιτική στην Κεντρική Μακεδονία για την Φτώχεια και την Κοινωνική Συνοχή στηρίζεται στην εκπόνηση Ειδικού Περιφερειακού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης καθώς και στην εκπόνηση Ειδικού Περιφερειακού σχεδίου για την κοινωνική ένταξη των ΡΟΜΑ.

Οι κατευθύνσεις και οι προτεραιότητες της Περιφέρειας για την Φτώχεια και την Κοινωνική είναι σε άμεση διασύνδεση και λειτουργική σχέση τόσο με της Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της Στρατηγικής 2020 όσο και την εμβληματική πρωτοβουλία « Πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας».

Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα της Κεντρικής Μακεδονίας για την περίοδο 2014-2020 είναι σε απολυτή συνεργεία και συμπληρωματικότητα με τον σχεδιασμό και τις πολιτικές της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας.

Στο πλαίσιο αυτό το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα υποστηρίξει την εφαρμογή ενός ορθολογικού πλέγματος δράσεων που στοχεύουν στην αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας , την άρση των διακρίσεων και την πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες υγειονομικής και κοινωνικής φροντίδας των ευάλωτων ομάδων .

Οι βασικές και κεντρικές πολιτικές του προγράμματος σε σχέση με την Καταπολέμηση της φτώχειας και την κοινωνική συνοχή αφορούν τα εξής πεδία :

- Διευκόλυνση της ένταξης των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων στην αγορά εργασίας.
- Κοινωνική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων και μεταναστών.
- Προώθηση της ολοκληρωμένης κοινωνικής και οικονομικής αναζωογόνησης υποβαθμισμένων αστικών και άλλων περιοχών και κοινοτήτων, με μεγάλη συγκέντρωση ειδικών ομάδων πληθυσμού.
- Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων.
- Προώθηση δικτύων και μηχανισμών υποστήριξης των αστέγων και των φτωχών.
- Περαιτέρω αναβάθμιση των υποδομών υγείας, ενίσχυση και δικτύωση δομών και υπηρεσιών υγείας, πρόνοιας και περίθαλψης, με παράλληλη άμβλυνση των ανισοτήτων στη χωρική κατανομή των υποδομών υγείας και πρόνοιας.
- Βελτίωση της πρόσβασης σε κοινωνικές υποδομές ατόμων από ευάλωτες ομάδες πληθυσμού και η δημιουργία για το σκοπό αυτό νέων δομών και υποδομών παροχής υπηρεσιών πρόνοιας και αλληλεγγύης
- Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και σε νέους τομείς δράσης.
- Ανάπτυξη πρωτοβουλιών τοπικών κοινοτήτων, με στόχο την ενίσχυση της δυνατότητας των τοπικών κοινωνιών και της τοπικής αυτοδιοίκησης να προάγει την απασχόληση ατόμων που ανήκουν στις ομάδες υψηλού κινδύνου φτώχειας.
- Αντιμετώπιση ειδικών προβλημάτων των νέων όπως είναι ο κοινωνικός αποκλεισμός, η νεανική και παιδική φτώχεια.

7. Χρηματοδοτικό Πλαίσιο

Αναφορικά με τη χρηματοδοτική ενίσχυση, η συνολική στρατηγική της ΠΚΜ προωθείται μέσω του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος, αλλά και μέσω των πόρων των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, καθώς και των κατανομημένων στην Περιφέρεια πόρων του Ταμείου Συνοχής, των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας και άλλων ειδικών πρωτοβουλιών. Επίσης, στη βάση της αρχιτεκτονικής του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020 και της συνεπαγόμενης κατανομής πόρων και δράσεων, η προώθηση της αναπτυξιακής στρατηγικής της ΠΚΜ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και από την αποτελεσματική και στοχευμένη ενεργοποίηση των πόρων των Τομεακών ΕΠ. Οι χρηματοδοτικές κατανομές ανά Θεματικό Στόχο που περιλαμβάνονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα σε σχέση με τις υλοποιούμενες παρεμβάσεις των λοιπών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και εξυπηρετούν στοχευμένες παρεμβάσεις σε περιφερειακό επίπεδο. Ειδικότερα, η συνολική χρηματοδότηση ανέρχεται σε 947.105.949 €, εκ των οποίων τα 757.684.757 € αφορούν στήριξη της Ένωσης και τα 189.421.192 € αποτελούν εθνική συμμετοχή. Η κατανομή της χρηματοδότησης ανά Άξονα Προτεραιότητας φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Άξονας Προτεραιότητας	Θεματικός στόχος	Στήριξη της Ένωσης	Εθνική συμμετοχή	Συνολική χρηματοδότηση	Ποσοστό
ΑΠ01	Έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία	18.396.536,00	4.599.134,00	22.995.670,00	2,43%
ΑΠ02	Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας	9.024.275,00	2.256.069,00	11.280.344,00	1,19%
ΑΠ03	Ανταγωνιστικότητα μικρομεσαίων επιχειρήσεων	83.306.389,00	20.826.598,00	104.132.987,00	10,99%
ΑΠ04	Μετάβαση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα	26.303.003,00	6.575.751,00	32.878.754,00	3,47%
ΑΠ05	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	59.151.204,00	14.787.801,00	73.939.005,00	7,81%
ΑΠ06	Προστασία του περιβάλλοντος και αποδοτικότητα των πόρων	96.640.247,00	24.160.062,00	120.800.309,00	12,75%
ΑΠ07	Βιώσιμες μεταφορές και υποδομές δικτύων	287.131.217,00	71.782.805,00	358.914.022,00	37,90%
ΑΠ08	Απασχόληση και κινητικότητα του εργατικού δυναμικού	9.794.540,00	2.448.635,00	12.243.175,00	1,29%
ΑΠ09	Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση της φτώχειας	143.485.663,00	35.871.416,00	179.357.079,00	18,94%
ΑΠ10	Εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση	24.451.683,00	6.112.921,00	30.564.604,00	3,23%
ΣΥΝΟΛΑ		757.684.757,00	189.421.192,00	947.105.949,00	100,00%

